

2009-02-17

B E S L U T

Svensk Handel Fondförsäkring AB
Att. Verkställande direktör

FI Dnr 08-9684

103 29 STOCKHOLM

Finansinspektionen
P.O. Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Anmärkning och straffavgift

FI:s beslut (att meddelas den 18 februari 2009 kl 10.00)

1. FI meddelar Svensk Handel Fondförsäkring AB (516406-0310) en anmärkning med stöd av 19 kap. 11 § försäkringsrörelselagen (1982:713)
2. FI meddelar Svensk Handel Fondförsäkring AB en straffavgift om ett-hundratusen (100 000) kr med stöd av 19 kap. 11 d § försäkringsrörelselagen.

Hur man överklagar, se bilaga 1.

Sammanfattning

Finansinspektionen (FI) har funnit att Svensk Handel Fondförsäkring AB (Fondförsäkringsbolaget), i flera avseenden har brutit mot regelverket.

Verksamheten i Fondförsäkringsbolaget bedrivs tillsammans med Svensk Handel Pensionskassa, Försäkringsförening (Pensionskassan) och den ideella föreningen Svensk Handel Gruppörsäkring (Gruppörsäkring) under det gemensamma varumärket Svensk Handel Försäkringar.

Detta har skapat brister vad avser ledning, organisation och kostnadsfördelning av gemensamma tjänster. All intern styrning och kontroll har utgått från att de juridiska enheterna är en enda operativ enhet.

Det har saknats interna uppdragsavtal mellan de juridiska enheterna i försäkringsgruppen. Vidare har det framkommit att det funnits allvarliga brister i hur styrelsearbetet bedrivits. Två av styrelseledamöterna och verkställande direktören hade inte ledningsprövats.

Därtill kommer att det funnits ett flertal brister i försäkringsteknisk dokumentation såsom riktlinjer och instruktioner. Dessa har inte varit fastställda av styrel-

sen för Fondförsäkringsbolaget och har heller inte varit verksamhetsanpassade. Bolaget har inte haft någon ansvarig person utsedd för skuldtäckningsregistret och det har inte heller funnits någon instruktion för vilket ansvar den skuldtäckningsansvarige har haft. Placeringsriktlinjer och konsekvensanalys som uppfyller de krav som gäller härför har inte skickats in till FI.

Det har vidare framkommit att Fondförsäkringsbolaget haft brister vad gäller en sådan viktig funktion som compliance. Enligt FI:s uppfattning har undersökningen visat att complianceansvarig för Fondförsäkringsbolaget även är skuldtäckningsansvarig för Pensionskassan samt riskcontroller och ekonomichef i Fondförsäkringsbolaget. Rapporteringen till styrelsen har varit sporadisk och endast avsett avvikelserapportering.

Vidare har det framkommit att det funnits brister i årsredovisningen beträffande klassificering och redovisning av avtal om försäkring, koncerninterna transaktioner och förmånsrätt i skuldtäckningsbara tillgångar.

Överträdelserna har varit många och av varierande karaktär. Fondförsäkringsbolaget har under ärendets gång vidtagit åtgärder för att rätta till konstaterade brister och regelförståelsen har förbättrats. Med hänsyn till detta och att vissa av bristerna var för sig inte nödvändigtvis föranleder ett ingripande finner FI att det är tillräckligt att meddela Fondförsäkringsbolaget en anmärkning. En anmärkning bör åtföljas av en straffavgift för att gradera anmärkningen.

Bedömning

1. Inledning

Fondförsäkringsbolaget är ett helägt dotterbolag till Pensionskassan och bedriver tjänstepensionsverksamhet. Det fick koncession den 28 september 2005. Den 11 november 2005 startade verksamheten, men den kom igång på allvar först under år 2006.

Under varumärket Svensk Handel Försäkringar tillhandahålls pensionslösningar, grupplösningar (liv, olycksfall, barn och sjuk), sjukvårdsförsäkringar, tjänstegrupplivförsäkring, butiksförsäkring och PPM-förvaltning. Sakförsäkringar (sjuk- och olycksfallsförsäkringarna, sjukvårdslösningarna och butiksförsäkringarna), tjänstegrupplivförsäkring och PPM-förvaltning erbjuds genom samarbete med andra bolag. Det är Grupp-försäkrings uppgift att administrera och förmedla sakförsäkringarna, tjänstegrupplivförsäkringen och PPM-förvaltningen.

Fondförsäkringsbolaget har uppgett att det enda skälet till att varför verksamheten är uppdelad på tre juridiska personer är de legala begränsningar och krav som finns. Hade det varit möjligt så hade samtliga produkter och tjänster legat i Pensionskassan.

Fondförsäkringsbolagets premieintäkt för egen räkning var 13 miljoner kronor per den 31 december 2007. Fondförsäkringsbolaget har tre anställda.

2. Allmänt om tillämpliga bestämmelser

Fondförsäkringsbolagets verksamhet regleras i försäkringsrörelselagen (1982:713) (FRL). Enligt 1 kap. 1 a § FRL ska en försäkringsrörelse bedrivas med en för rörelsens omfattning och beskaffenhet tillfredställande soliditet, likviditet och kontroll över försäkringsrisker, placeringsrisker och rörelserisker så att åtaganden mot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigande på grund av försäkringarna kan fullgöras. Verksamheten ska vidare bedrivas enligt god försäkringsstandard.

Fondförsäkringsbolaget har också att följa regler avseende redovisning och rapportering. Bestämmelser om detta återfinns i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag och i föreskrifter från FI.

FI har utfärdat föreskrifter och allmänna råd som ytterligare reglerar eller ger vägledning i hur ett försäkringsbolag ska eller bör agera. Bland dessa kan särskilt nämnas FI:s allmänna råd (FFFS 2005:1) om styrning och kontroll av finansiella företag.

3. Kontroll av affärshändelser och avtal inom försäkringsgruppen

3.1 Tillämpliga bestämmelser

Enligt 7 a kap. 1 § tredje punkten FRL ingår Fondförsäkringsbolaget i en försäkringsgrupp. Det innebär att Fondförsäkringsbolaget enligt 7 a kap. 3 § FRL ska ha en god kontroll över affärshändelser och avtal med andra företag inom försäkringsgruppen samt deras påverkan på försäkringsbolagets ekonomiska ställning så att kravet enligt 1 kap. 1 a § FRL tillgodoses.

Av FI:s föreskrift och allmänna råd FFFS 2002:10, avseende rapportering av väsentliga affärshändelser och avtal inom en försäkringsgrupp, framgår att uppgifter om affärshändelser och avtal årligen ska lämnas till FI.

Enligt 7 kap. 30 § FRL ska ett försäkringsbolag som driver direkt försäkringsrörelse upprätta riktlinjer för hantering av intressekonflikter mellan bolagets intressenter.

Av 7 kap 3 § FI:s allmänna råd FFFS 2005:1, avseende styrning och kontroll av finansiella företag, framgår vidare att frågor om jäv och intressekonflikter särskilt bör uppmärksammas vid utläggning av verksamhet inom en koncern eller en företagsgrupp. Styrelsen bör se till att samtliga dessa frågor identifieras och att företaget har interna regler som hanterar frågor om jäv och intressekonflikter.

Enligt 1 kap. 4 § samma allmänna råd framgår att de allmänna råden är generellt utformade och medger alternativa lösningar. Sådana lösningar bör kunna motiveras.

3.2 FI:s iakttagelser

Verksamheten i Fondförsäkringsbolaget, Pensionskassan och Grupp försäkring bedrivs under det gemensamma varumärket Svensk Handel Försäkringar. De juridiska personerna Fondförsäkringsbolaget, Pensionskassan och Grupp försäkring har inte upprättat några interna uppdragsavtal mellan sig om hur detta samarbete närmare ska bedrivas.

Fondförsäkringsbolaget har heller inte upprättat några egna riktlinjer för hantering av intressekonflikter, utan dessa är upprättade av Pensionskassan och gäller för Svensk Handel Försäkringar. Riktlinjerna för intressekonflikter är således inte anpassade till Fondförsäkringsbolagets verksamhet.

3.3 Fondförsäkringsbolagets kommentar

Fondförsäkringsbolaget medger att interna uppdragsavtal saknas. Dock uppges att det råder affärsmässighet för de interna relationerna. För att få kostnadseffektivitet inom företagsgruppen är många funktioner gemensamma för företagen inom gruppen såsom ex lokaler, ekonomi, IT, rådgivning, administration m.m.

Till årsskiftet kommer en organisationsförändring att ske som gör att organisationen blir klarare och mer lättbegriplig. Respektive juridisk person kommer på ett tydligare sätt än förut svara för respektive funktion. Vidare kommer interna uppdragsavtal att upprättas och kostnader för gemensamma funktioner kommer att nycklas ut på respektive juridisk person.

Oberoende av om Fondförsäkringsbolaget, på grund av en felaktig bedömning, inte själv beslutat om riktlinjer och policys på det sätt som avses i FFFS 2005:1, samt att interna avtal saknats, är bolagets uppfattning att kontroll har funnits av affärshändelser och avtalsrelationer inom gruppen. En anledning härtill är att Fondförsäkringsbolaget haft uppfattningen att de riktlinjer som antogs av Pensionskassans styrelse omfattade även Fondförsäkringsbolaget, varför dessa har följts. Fondförsäkringsbolaget har uppgett att det fattat beslut om nya riktlinjer vid ett extra styrelsemöte den 18 december 2008.

3.4 FI:s bedömning

För att bolaget ska kunna fullgöra sina åtagande gentemot försäkringstagarna är det väsentligt att försäkringsbolaget har god kontroll över försäkringsrisker, finansiella risker och rörelserisker. Det är försäkringsbolagets och ledningens ansvar att tillse.

För försäkringsbolag som ingår i en grupp är det i direktiv 98/78/EG fastlagt att det är av särskild vikt att försäkringsbolaget har god kontroll över affärshändel-

ser och avtal med andra företag inom försäkringsgruppen och hur dessa kan påverka bolagets stabilitet. Försäkringsbolaget har således en skyldighet att tillse att det inte exponerar sig på ett sätt som kan komma att äventyra dess möjligheter att tillgodose de särskilda stabilitetskrav som gäller för försäkringsrörelse.

Försäkringsbolag har vidare en skyldighet att upprätta riktlinjer för hantering av intressekonflikter mellan bolagets intressenter. Om en verksamhet inom en koncern eller en företagsgrupp läggs ut bör sådana frågor även särskilt uppmärksammas. Styrelsen i bolaget bör se till att samtliga dessa frågor identifieras och att företaget har interna regler som hanterar frågor om jäv och intressekonflikter.

Det är ostridigt att det har saknats interna uppdragsavtal mellan Fondförsäkringsbolaget och övriga juridiska personer i gruppen. Det strider mot gällande regelverk om god kontroll samt följer inte FI:s allmänna råd. Fondförsäkringsbolaget har inte visat att de på alternativt sätt uppnår syftet med FI:s allmänna råd. FI kan konstatera att Fondförsäkringsbolaget kommer att upprätta uppdragsavtal mellan parterna och att kostnaderna kommer att fördelas på respektive juridisk person.

Det är även ostridigt att Fondförsäkringsbolaget har saknat egna anpassade riktlinjer för hantering av intressekonflikter för verksamheten. Att Fondförsäkringsbolaget följt Pensionskassans riktlinjer får dock anses som en förmildrande omständighet i sammanhanget och visar att bristerna främst varit av formell karaktär. FI kan även konstatera att Fondförsäkringsbolaget antog nya riktlinjer den 18 december 2008.

4. Intern styrning och kontroll

4.1 Styrelsens arbete

4.1.1 Tillämpliga bestämmelser

Enligt 8 kap. 7 § FRL är det styrelsen som svarar för bolagets organisation och förvaltning av bolagets angelägenheter.

Av 2 kap. 1 § FI:s allmänna råd FFFS 2005:1, avseende styrning och kontroll av finansiella företag, framgår att ett företags styrelse har det yttersta ansvaret för företagets organisation och förvaltningen av dess angelägenheter. Styrelsen bör vidare fastställa en strategi och mål för den verksamhet som företaget driver. Styrelsen bör även följa upp att dessa mål nås. Enligt 3 kap. 2 § framgår vidare att styrelsen och verkställande direktören bör verka för att en god intern kontroll präglar organisationen och driften av företagets verksamhet. Av 3 kap. 4 § framgår att ett företag kan uppnå en god intern kontroll genom att exempelvis ta fram interna regler, samt dokumentera och uppdatera dessa löpande. Enligt 2 kap. 2 § framgår att om ett företag är moderföretag i en koncern, bör moderföretaget verka för att gemensamma interna regler fastställs för den tillståndspliktiga verksamheten som drivs av företag inom samma koncern. Detsamma bör gälla för det

företag i en finansiell företagsgrupp eller ett finansiellt konglomerat som har en överordnad ställning inom gruppen eller konglomeratet.

4.1.2 FI:s iakttagelser

Alla riktlinjer och policys har utgått från varumärket Svensk Handel Försäkring och beslutats av Pensionskassans styrelse. Det finns således inga riktlinjer eller policys som upprättats för och beslutats av styrelsen i Fondförsäkringsbolaget.

4.1.3 Fondförsäkringsbolagets kommentar

Fondförsäkringsbolaget medger att det inte funnits några internt upprättade och beslutade riktlinjer och policys i bolaget.

Detta beror på ett misstag/feltolkning som gjorts av FI:s allmänna råd FFFS 2005:1 avseende styrning och kontroll av finansiella företag. Fondförsäkringsbolaget uppfattade att de allmänna råden föreslog att gemensamma riktlinjer kunde beslutas av moderbolaget ensamt, men omfatta samtliga dotterföretag som bedriver tillståndspliktig verksamhet.

Fondförsäkringsbolaget har nu förstått att varje enskilt bolag under tillsyn ska besluta om att anta de gemensamma reglerna, varför rättelse skett. Fondförsäkringsbolaget har efter FI:s påpekanden nu tagit egna beslut i styrelsen avseende riktlinjerna och policys som en konsekvens av dessa påpekanden. Vid ett extra styrelsemöte den 17 oktober 2008 togs beslut om 13 riktlinjer och policys för Fondförsäkringsbolaget. Vid ordinarie styrelsemöte den 19 november 2008 har samtliga aktuariella riktlinjer för Fondförsäkringsbolaget beslutats och getts in till FI.

Fondförsäkringsbolaget har dock tillämpat de interna riktlinjerna som beslutats av Pensionskassan styrelse, varför misstaget inte haft någon praktisk inverkan på verksamheten inom Fondförsäkringsbolaget.

Pensionskassan och Fondförsäkringsbolaget kommer i den utsträckning det är möjligt att ha gemensamma riktlinjer och policys. Beslut om nya policys kommer att fattas i varje styrelse separat och i den mån så krävs anpassas särskilt till varje separat företag inom Svensk Handel Försäkringar. Beslut har enligt uppgift från Fondförsäkringsbolaget tagits på ett extra styrelsemöte den 18 december 2008.

4.1.4 FI:s bedömning

Det ankommer på styrelsen att fatta beslut om bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bl.a. att upprätthålla en god intern kontroll av bolagets organisation och driften av verksamheten genom att t.ex. ta fram interna regler samt dokumentera och följa upp dessa löpande.

Det är ostridigt att det i Fondförsäkringsbolaget inte funnits några upprättade och beslutade riktlinjer och policys i bolaget.

Att moderbolaget bör verka för att gemensamma interna regler fastställs för den tillståndpliktiga verksamheten som drivs av företag inom koncernen framtar inte Fondförsäkringsbolagets styrelse detta ansvar, men får ses som en förmildrande omständighet i sammanhanget.

FI:s allmänna råd ger bolag möjligheten att på annat sätt uppnå det syfte som de allmänna råden är avsedda att uppnå. Här har Fondförsäkringsbolaget saknat egna interna regler men tillämpat moderbolagets interna regler och policys. Detta skulle eventuellt kunna anses vara ett alternativt sätt att uppnå det syfte som de allmänna råden är avsedda att uppnå. Men eftersom dessa är fastställda av Pensionskassan har de utgått från varumärket Svensk Handel Försäkringar och det fanns därmed en påtaglig risk för att anställda på Fondförsäkringsbolaget inte var klara över vilka interna regler och policys som gällde och vem som var ansvarig. FI gör därför den bedömningen att styrelsen i Fondförsäkringsbolaget brustit i sin skyldighet att upprätthålla en god intern kontroll.

FI kan konstatera att Fondförsäkringsbolagets styrelse på ett extra styrelsemöte den 17 oktober 2008 har fattat beslut om att anta 13 policys och riktlinjer för Fondförsäkringsbolaget och att bolaget vid ordinarie styrelsemötet den 19 oktober 2008 antog samtliga aktuariella riktlinjer.

4.2 Styrelsens ordförande – flera uppdrag

4.2.1 Gällande bestämmelser

Enligt 2 kap. 3 § FRL ska de som ingår i ett bolags styrelse, förutom tillräckliga insikter och erfarenheter, även i övrigt vara lämpliga för en sådan uppgift.

4.2.2 FI:s iakttagelser

Styrelseordförande i Fondförsäkringsbolaget är samtidigt verkställande direktör för Pensionskassan och för Grupp försäkring.

4.2.3 Fondförsäkringsbolagets kommentar

Fondförsäkringsbolaget har uppgett att bolaget har bedömt det som praktiskt att Pensionskassans verkställande direktör tillika är styrelseordförande i Fondförsäkringsbolaget under ett uppbyggnadsskede av bolaget som fortfarande har små volymer.

Fondförsäkringsbolaget har vidare uppgett att de är uppmärksamma på de eventuella intressekonflikter som skulle kunna uppstå på grund av dessa två roller och att dessa hanteras på flera plan, bl.a. mellan företagen och mellan företag och ledning.

4.2.4 FI:s bedömning

Enligt FI:s uppfattning är det i princip inte möjligt för en person att samtidigt innehålla tjänst både som styrelseordförande och som verkställande direktör för flera olika juridiska personer som står under FI:s tillsyn.

Eftersom Fondförsäkringsbolaget startade sin verksamhet för mer än tre år sedan anser FI att en eventuell övergångsperiod, under vilket dubbla engagemang möjligen ändå skulle anses vara acceptabel, är långt överskriden.

FI konstaterar att det har funnits brister i Fondförsäkringsbolagets styrning och interna kontroll och gör den bedömningen att en bidragande orsak till detta kan vara att Fondförsäkringsbolagets styrelseordförande även är verkställande direktör för Pensionskassan och för Gruppförsäkring.

4.3 Regelefterlevnad (Compliance)

4.3.1. Gällande bestämmelser

Av 5 kap. 1 § FI:s allmänna råd FFFS 2005:1, avseende styrning och kontroll av finansiella företag, framgår att med regelefterlevnad avses efterlevnad av lagar, förordningar, interna regler och god standard avseende den tillståndspliktiga verksamheten. Bristande regelefterlevnad kan leda till ökade operativa risker, risker för juridiska sanktioner, tillsynssanktioner, ekonomiska förluster eller ryktesförluster. Det framgår vidare av 5 kap. 2 § att styrelsen bör se till att det finns en funktion (compliance) som utgör ett stöd för att verksamheten bedrivs enligt gällande regler. Funktionen bör också, om det är lämpligt följa upp regelefterlevnaden. Funktionen bör löpande informera om de risker som kan uppkomma i verksamheten till följd av bristande regelefterlevnad, hjälpa till med att identifiera och bedöma sådana risker samt biträda vid utformningen av interna regler. Funktionen bör också informera styrelsen, verkställande direktören och ledningen i frågor om regelefterlevnad. Av 5 kap. 6 § framgår att strävan bör vara att funktionen så långt det är möjligt när en självständig ställning i förhållande till den direkt affärsdrivande verksamheten.

4.3.2 FI:s iakttagelser

Complianceansvarig för Fondförsäkringsbolaget är, såsom FI har uppfattat det, även skuldtäckningsansvarig för Pensionskassan samt riskcontroller och ekonomichef i Fondförsäkringsbolaget.

Det finns även en compliancefunktion och i denna ingår Fondförsäkringsbolagets verkställande direktör. Fondförsäkringsbolaget har angett att compliancefunktionen ska ha månatliga möten.

Vid platsbesöket kunde dock konstateras att ingen löpande rapportering skett till styrelsen. Av styrelseprotokoll framgick att rapportering endast skett vid något enstaka tillfälle och att det då endast gällde avvikelserapportering.

4.3.3 Fondförsäkringsbolagets kommentar

Fondförsäkringsbolaget medger att det först under hösten 2008 infördes en stående punkt på varje styrelsemöte avseende rapportering från compliancefunktionen. Innan dess skedde ingen löpande rapportering till styrelsen.

Vidare uppger Fondförsäkringsbolaget att bolaget tagit till sig de synpunkter som FI har haft om att ekonomichefen också är complianceansvarig och har därför bestämt att verkställande direktören för Fondförsäkringsbolaget ska vara complianceansvarig för hela gruppen. Beroende på begränsade personella resurser är det emellertid svårt att skapa helt oberoende funktioner. Styrelsen har dock särskilt uppmärksammat på denna fråga.

4.3.4 FI:s bedömning

Ett försäkringsbolags förmåga att löpande följa upp verksamheten och tillse att det finns kontroller som säkerställer att rapportering på ett rimligt sätt återspeglar verksamheten är avgörande för möjligheten att uppnå en god intern kontroll.

Det är ostridigt att ingen löpande rapportering har skett till styrelsen och styrelsen har heller inte reagerat på den uteblivna rapporteringen. Eftersom styrelsens beslutsfattande grundas på den information den får är styrelsens möjligheter att fatta korrekta beslut direkt beroende av de rapporter de får samt kvalitén på det presenterade beslutsunderlaget. Frekvensen av rapportering bör vara förutbestämd och infalla periodiskt över tiden och därmed göras oberoende av en incidents inträffande. På så vis efterföljs även en incidentfri period av en rapport och en kontrollmöjlighet uppnås. FI gör därför den bedömningen att ledningen i Fondförsäkringsbolaget har brustit i sin skyldighet att upprätthålla en god intern kontroll.

FI kan dock konstatera att Fondförsäkringsbolaget tagit till sig FI:s synpunkter och tydliggjort funktionen och dess rapporteringsvägar. Complianceansvaret är flyttat till verkställande direktör och en stående punkt om rapportering från compliancefunktionen har förts in på dagordningen för Fondförsäkringsbolagets styrelse.

5. Årsredovisning

5.1 Tillämpliga bestämmelser

Enligt 2 kap. 2 § lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag ska 2 kap. 3 § årsredovisningslagen (1995:1554) om rättvisande bild tillämpas även för årsredovisning i försäkringsföretag.

Av 2 kap. 3 § årsredovisningslagen (1992:1554) framgår att balansräkning, resultaträkning och noterna skall upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av företagets ställning och resultat. Om det behövs för att en rättvisande bild ska

ges, ska det lämnas tilläggsupplysningar. Om avvikelse görs från vad som följer av allmänna råd eller rekommendationer från normgivande organ, skall upplysning om detta och om skälen för avvikelserna lämnas i en not.

Enligt 2 kap. första punkten FI:s föreskrift och allmänna råd FFFS 2006:17 om årsredovisning i försäkringsföretag, bör godkända internationella redovisningsstandarder (IFRS 4 Försäkringsavtal, IAS 24 Upplýsningar om närstående, IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering samt IFRS 7 Finansiella instrument: Upplýsningar) tillämpas av alla försäkringsföretag om inte något annat krävs enligt lag eller annan författning eller följer av dessa föreskrifter eller allmänna råd.

Av 3 kap. 1 § lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag framgår att balansräkningen ska upprättas enligt den uppställningsform som anges i bilaga 1 till denna lag. I bilaga 1 anges under rubriken Poster inom linjen under punkten II, Övriga ställda pantar och jämförliga säkerheter, varje slag för sig.

Enligt 54 § i bilaga 3 i FI:s föreskrift och allmänna råd FFFS 2006:17, om årsredovisning i försäkringsföretag, ska ett försäkringsföretag ta upp det bokförda värdet av sådana tillgångar som är belastade med särskild förmånsrätt. Dessa uppgifter ska tas med under en särskild rubrik och delas upp per balanspost.

5.2 FI:s iakttagelser

Årsredovisningen för 2007 var inte upprättad i enlighet med FI:s föreskrift och allmänna råd FFFS 2006:17, om årsredovisning i försäkringsföretag, avseende klassificering och redovisning av avtal om försäkring (IFRS 4 Försäkringsavtal). Upplýsningar saknas om skälen till att avtalen klassificerats som försäkringsavtal enligt not 1 i årsredovisningen, men redovisas i balansräkningen som försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risk. Avtal som inte innehåller betydande försäkringsrisk ska enligt IFRS 4 redovisas enligt IAS 39 Finansiella instrument, Redovisning och värdering och upplýsningar ska lämnas enligt IFRS 7 Finansiella instrument, Upplýsningar för dessa avtal.

Vidare saknades upplýsning angående koncerninterna transaktioner (IAS 24 Upplýsningar om närstående) avseende både Pensionskassan och Gruppförsäkring. Dessutom saknades information om förmånsrätt i skuldtäckningsbara tillgångar, dvs. poster upptagna inom linjen som avser registerförda tillgångar för skuldtäckning.

5.3 Fondförsäkringsbolagets kommentar

Fondförsäkringsföretaget medger att det funnits brister i årsredovisningen. Fondförsäkringsbolaget har förlitat sig på sin revisor i detta avseende. Revisorn reviderade årsredovisningen och påtecknade en ren revisionsberättelse. Efter påpekande från FI har Fondförsäkringsbolaget nu förstått att årsredovisningen inte upprättats på rätt sätt.

Fondförsäkringsbolaget har under december månad antagit en ny årsredovisning för 2007 där samtliga påpekanden från FI är åtgärdade.

5.4 FI:s bedömning

Det är ostridigt att det funnits brister i årsredovisningen. Dessa brister har inneburit svårigheter att få en rättvisande bild av bolaget. FI kan konstatera att Fondförsäkringsbolaget nu upprättat en ny årsredovisning för 2007 där samtliga påpekanden nu är åtgärdade.

6. Placeringsriktlinjer och konsekvensanalys

6.1 Tillämpliga bestämmelser

Enligt 7 kap 10 g § FRL ska ett försäkringsbolag upprätta och följa placeringsriktlinjer.

Enligt 7 kap. 8 a § FRL ska dessa tillsammans med en konsekvensanalys ges in till FI senast när de börjar användas.

FI:s föreskrift och allmänna råd FFFS 2005:32, avseende placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för institut som driver verksamhet avseende tjänstepension, anger närmare vad placeringsriktlinjerna och konsekvensanalysen ska och bör innehålla.

6.2 FI:s iakttagelser

Placeringsriktlinjer och konsekvensanalys som uppfyller kraven i FFFS 2005:32 har inte skickats in till FI.

6.3 Fondförsäkringsbolagets kommentar

Fondförsäkringsbolaget uppger att nya placeringsriktlinjer antagits vid Fondförsäkringsbolagets styrelsemöte den 17 september 2008. I samband med ordinarie styrelsemöte den 19 november 2008 beslutades och antogs den nya konsekvensanalysen av styrelsen. Därtill kom ytterligare mindre ändringar i placeringsriktlinjerna som också antogs och beslutades av styrelsen. Placeringsriktlinjer och konsekvensanalys överlämnades till FI den 19 november 2008.

6.4 FI:s bedömning

Placeringsriktlinjerna är det övergripande styrdokument som styrelsen ska använda som stöd för sina placeringar och är därför väsentligt för verksamheten. Placeringsriktlinjerna är även grundläggande för tillämpningen av aktsamhetsprincipen och för FI:s tillsyn. Konsekvensanalysen är en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för försäkringsbolaget samt för försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringarna, dvs. en beskrivning

av hur rådande marknadsförhållanden och antaganden om framtida marknadsförhållanden påverkar bolagets tillgångar om de följer placeringsriktlinjerna.

FI gör därför bedömningen att Fondförsäkringsbolaget brustit på den här punkten, men konstaterar att Fondförsäkringsbolaget antagit nya placeringsriktlinjer och konsekvensanalys under hösten 2008.

7. Skuldtäckning

7.1 Tillämpliga bestämmelser

I FI:s föreskrift och allmänna råd FFFS 2008:7, avseende skuldtäckning i svenska försäkringsbolag och tjänstepensionskassor, framgår att försäkringsbolag bör upprätta en skriftlig skuldtäckningspolicy och att denna bör definiera vilket tillgångsregister och vilka delregister eller underregister som skuldtäckningsregistret består av. Vidare framgår att styrelsen eller verkställande direktör bör utse en skuldtäckningsansvarig person och se till att det finns en skriftlig instruktion för den skuldtäckningsansvarige. Instruktionen bör beskriva den skuldtäckningsansvariges arbetsuppgifter samt ansvar och befogenheter.

7.2 FI:s iakttagelser

Fondförsäkringsbolaget hade ingen skuldtäckningspolicy som definierade vilket tillgångsregister och vilka delregister eller underregister som skuldtäckningsregistret bestod av. Fondförsäkringsbolaget hade vidare ingen ansvarig person utsedd för skuldtäckningsregistret och det fanns heller ingen instruktion för vilket ansvar en sådan person skulle ha. Fondförsäkringsbolaget har heller inte på annat sätt löst detta.

7.3 Fondförsäkringsbolagets kommentar

Fondförsäkringsbolaget har på ett extra styrelsemöte den 17 oktober 2008 antagit en skuldtäckningspolicy som uppfyller kraven i FI:s föreskrift och allmänna råd FFFS 2008:7, där även en registeransvarig är utsedd.

7.4 FI:s bedömning

Eftersom skuldtäckningsregistret utgör grunden för den förmånsrätt som försäkringstagare och andra ersättningsberättigade har, är det väsentligt att försäkringsbolaget har en ordentlig struktur för hur detta ska skötas samt vem som är ansvarig för registret.

Fondförsäkringsbolaget har inte följt FI:s allmänna råd genom att inte ha någon skuldtäckningspolicy, någon skuldtäckningsansvarig eller någon instruktion för den skuldtäckningsansvarige. Fondförsäkringsbolaget har heller inte kunnat visa att de uppfyllt allmänna rådets krav på annat sätt.

FI kan konstatera att Fondförsäkringsbolaget nu antagit en skuldtäckningspolicy som uppfyller kraven i FI:s föreskrift och allmänna råd FFFS 2008:7, avseende skuldtäckning i svenska försäkringsbolag och tjänstepensionskassor.

8. Penningtvätt

8.1 Tillämpliga bestämmelser

Av 4 § FI:s föreskrift och allmänna råd FFFS 2005:5, avseende åtgärder mot penningtvätt och finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, framgår vilka interna regler ett företags styrelse eller verkställande direktör ska fastställa i syfte att förhindra penningtvätt eller finansiering av särskilt allvarlig brottslighet.

Under allmänna råd till samma paragraf framgår vidare att företags styrelse bör fastställa en övergripande policy för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av särskilt allvarlig brottslighet. Denna kan även innefatta företags policy för att motverka övrig brottslighet.

8.2 FI:s iakttagelser

Fondförsäkringsbolagets styrelse har inte fastställt några interna regler för hur penningtvätt och finansiering av särskilt allvarlig brottslighet ska förhindras.

8.3 Fondförsäkringsbolagets kommentar

Fondförsäkringsbolaget har vid ett extra styrelsemöte den 17 oktober 2008 tagit beslut om en penningtvättinstruktion. Pensionskassan hade dock redan tidigare antagit en riktlinje för Svensk Handel Försäkringar som Fondförsäkringsbolaget trodde gällde även för dem. En ny penningtvättinstruktion med rutiner har därefter tagits fram och antagits på ett extra styrelsemöte den 18 december 2008. Utbildning och information för de anställda rådgivarna och handläggarna samt övrig personal kommer att ske i direkt anslutning till styrelsens antagande av instruktionen. Det bör noteras att samtliga rådgivare och handläggare (med kundkontakt) är certifierade enligt lagen (2003:862) om finansiell rådgivning till konsument och har därigenom blivit utbildade i penningtvätsfrågor.

Dessutom är en förutsättning för att få teckna försäkring i Fondförsäkringsbolaget att kunden är medlem i organisationen Svensk Handel. Det innebär att samtliga kunder till Svensk Handel Försäkringar är kända innan försäkring tecknas.

8.4 FI:s bedömning

För att skapa en heltäckande och enhetlig hantering är det väsentligt att aktörerna på marknaden har fastställda rutiner som motverkar att deras verksamhet utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Därtill måste givetvis de anställda få behövlig information och utbildning för ändamålet.

Till en början är det viktigt att aktörerna på marknaden vidtar åtgärder för att identifiera sina kunder eftersom anonymitet innebär ökade risker för penningtvätt och finansiering av terrorism. Men även om kunden är känd sedan tidigare finns en skyldighet att granska alla misstänkta transaktioner som sker därefter och som skäligen kan utgöra penningtvätt. FI:s uppgift är att se till att de finansiella företagen följer dessa bestämmelser.

FI kan konstatera att Fondförsäkringsbolaget saknat egna fastställda rutiner för att hantera dessa frågor. Den enda instruktion som fanns tillgänglig hade enbart antagits av Pensionskassans styrelse och gällde dessutom för varumärket Svensk Handel Försäkringar. Det fanns därmed en påtaglig risk för att anställda på Fondförsäkringsbolaget inte var klara över vilka rutiner som egentligen gällde härför. Något som kunde leda till att inte heller dessa rutiner efterlevdes.

Det faktum att kunden var tvungen att vara medlem i Pensionskassan för att få teckna försäkring i Fondförsäkringsbolaget, och således redan var identifierad, fräntar inte Fondförsäkringsbolaget dess ansvar att granska fortsatta transaktioner för att fånga in de transaktioner som kan utgöra möjligt penningtvätt efter identifikation. FI:s bedömning är därför att Fondförsäkringsbolaget har brutit mot 4 § FFFS 2005:5, avseende åtgärder mot penningtvätt och finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall.

FI kan konstatera att Fondförsäkringsbolaget nu fastställt egna rutiner samt att utbildning och information för de anställda rådgivarna och handläggarna samt övrig personal har skett i direkt anslutning till styrelsens antagande av instruktionen.

9. Bolagsformalia

9.1 Tillämpliga bestämmelser

Enligt 8 kap. 17 § FRL ska bolaget för registrering anmäla när ändring sker beträffande vem som har utsetts till styrelseledamot och verkställande direktör .

En sådan anmälan ska enligt 7 § i FI:s föreskrift FFFS 2007:22, avseende ägar- och ledningsprövning, ske i samband med att styrelseledamoten och verkställande direktören utses.

9.2 FI:s iakttagelser

Två styrelseledamöter och verkställande direktören i Fondförsäkringsbolaget var vid undersökningen inte ledningsprövade.

9.3 Fondförsäkringsbolagets kommentar

Fondförsäkringsbolaget har till FI den 17 oktober 2008 lämnat in underlag för ledningsprövning avseende två styrelseledamöter och verkställande direktör.

9.4 FI:s bedömning

FI kan konstatera att Fondförsäkringsbolaget har brustit när Fondförsäkringsbolaget inte har anmält två av styrelseledamöterna och verkställande direktören för ledningsprövning. FI konstaterar att Fondförsäkringsbolaget nu har åtgärdat denna brist.

10. FI:s ingripande

10.1 Tillämpliga bestämmelser

Enligt 19 kap. 11 § FRL får FI meddela beslut om anmärkning i fråga om ett försäkringsbolags verksamhet som inspektionen anser behövliga. Vidare får en koncession förklaras förverkad eller, om det bedöms tillräckligt, varning meddelas, om bolaget inte längre uppfyller kraven för koncession eller i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

I samband med att FI meddelar beslut om anmärkning eller varning får FI enligt 19 kap. 11 d § FRL besluta om bolaget ska betala en straffavgift. FI får enligt 19 kap. 11 b § FRL avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, försäkringsbolaget gör rättelse eller någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot bolaget och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

10.2 Fondförsäkringsbolagets kommentar

Fondförsäkringsbolaget har använt varumärket Svensk Handel Försäkringar i intern dokumentation på ett sätt som inte varit avsikten i FRL eller FI:s allmänna råd. Anledningen härtill är en felbedömning av Fondförsäkringsbolaget grundad på en oriktig bedömning. Fondförsäkringsbolaget har inte i sin strävan efter en kostnadseffektiv organisation nonchalerat eller bortsett från gällande regler. Tvärtom har en bedömning gjorts av 2 kap. 2 § FFFS 2005:1 som talar om att moderföretag i en koncern bör verka för att gemensamma interna regler fastställs för tillståndspliktig verksamhet inom koncernen. Så snart Fondförsäkringsbolaget fått vetskap om att gjord bedömning varit felaktig har åtgärder vidtagits för att rätta till detta. Samtliga interna dokument som berörs har justerats.

Trots att interna avtal saknas för tjänster som Fondförsäkringsbolaget köpt, anser bolaget att man haft kontroll över dessa händelser och avtalsförhållanden.

Både Pensionskassans och Fondförsäkringsbolagets styrelser har bedömt att det inte strider mot Pensionskassans och Fondförsäkringsbolagets intressen att verkställande direktör för Pensionskassan och Grupp-försäkring även är styrelseordfö-

randen i Fondförsäkringsbolaget. Fondförsäkringsbolaget ägs till 100 procent av Pensionskassan som bedriver en ömsesidig verksamhet utan vinstintresse. Något läckage av Pensionskassans eller Fondförsäkringsbolagets medel utanför dessa juridiska personer på grund av dessas relationer kan inte förekomma. Att hänföra eventuella brister avseende styrelsearbetet till den omständigheten att styrelseordföranden har flera uppdrag inom gruppen Svensk Handel Försäkringar motsägs av redovisade omständigheter. Där framgår bl.a. att Fondförsäkringsbolaget medvetet agerat på visst sätt på grund av feltolkning av FI:s allmänna råd.

Fondförsäkringsbolaget anser att det haft en styrning och intern kontroll av verksamheten. Interna dokument har fått ett felaktigt utseende på grund av en feltolkning som angivits ovan. Däremot har dessa tillämpats trots att de beslutats av Pensionskassans styrelse och inte Fondförsäkringsbolagets styrelse.

Fondförsäkringsbolaget har efter påpekanden gjort justeringar och förstärkningar i compliancefunktionen samt förbättrat styrelserapporteringen i aktuellt avseende. Årsredovisningen för år 2007 har rättats till och har tillställts FI under december månad 2008.

För den händelse att FI överväger att utfärda en sanktion mot Fondförsäkringsbolaget hemställs om att FI beaktar särskilt att flera brister bör kunna anses som ringa eller ursäktliga samt att Fondförsäkringsbolaget har vidtagit kraftfulla åtgärder för att rätta till de brister som funnits i verksamheten.

10.3 FI:s bedömning

FI har konstaterat att Fondförsäkringsbolaget i ett flertal avseenden inte följt de för verksamheten gällande bestämmelserna eller allmänna råd. I det fall Fondförsäkringsbolaget inte följt de allmänna råden har bolaget inte heller kunnat visa att kraven i dessa blivit uppfyllda på annat sätt.

FI har konstaterat att en bidragande orsak till att det funnits brister i Fondförsäkringsbolagets styrning och interna kontroll kan vara att Fondförsäkringsbolagets styrelseordförande även är verkställande direktör för Pensionskassan och för Grupp försäkring. FI avser att i sin löpande tillsyn följa upp hur bolaget går tillväga för att rätta till detta.

Avgörande för om FI ska ingripa är om försäkringsbolag inte agerar på ett sätt som står i överensstämmelse med det regelverk som gäller. Om så bedöms vara fallet har FI tillgång till ett antal olika åtgärder ur vilket det slags ingripande som framstår som mest ändamålsenligt i det enskilda fallet kan väljas. Det mest långtgående ingripandet är förverkande av koncession, för detta krävs starka skäl. Om skälen för att förverka koncessionen är uppfyllda men det bedöms tillräckligt kan FI istället meddela varning. Den lindrigaste formen av ingripande är anmärkning. Anmärkning bör användas om det inte finns något att åtgärda, men överträdelsen ändå bör sanktioneras. Ett beslut om anmärkning kan således meddelas utan att FI dessförinnan förelagt bolaget att vidta rättelse.

Det handlar om många överträdelse av varierande karaktär. Även om någon överträdelse i sig är ringa kan överträdelserna sammantaget med hänsyn till sitt antal inte anses vara ringa och FI kan inte avstå från ingripande. Regelförståelsen har under ärendets gång förbättrats och Fondförsäkringsbolagets prognos anses god. Sammantaget finner därför FI det tillräckligt att meddela Fondförsäkringsbolaget en anmärkning.

Anmärkning kan förenas med en straffavgift. Avgiften kan, enligt 19 kap. 11 e § FRL, vara mellan 5 000 och 50 miljoner kronor, men får inte överstiga tio procent av omsättningen. Avgiften får inte vara så stor att bolaget inte uppfyller kraven på stabilitet och likviditet enligt 1 kap. 1 a § FRL. Särskild hänsyn ska tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge överträdelsen har pågått.

Av förarbetena framgår att straffavgiftens storlek ska ses som ett sätt att ytterligare gradera en anmärkning eller en varning. Det utesluter dock inte att även andra omständigheter kan beaktas när man fastställer avgiftens storlek. I mildrande riktning kan man beakta t.ex. att bolaget snabbt upphör med överträdelsen sedan den har påtalats och om bolaget samarbetar med FI under utredningen.

Fondförsäkringsbolagets premieintäkt för egen räkning var, enligt årsredovisningen för 2007, 13 miljoner kronor. Det finns i detta sammanhang inte någon anledning att beakta att denna varit felaktigt redovisad. En straffavgift får inte överstiga 1, 3 miljoner kronor, dvs. tio procent av omsättningen.

Fondförsäkringsbolaget har gjort sig skyldig till en rad brister i sin verksamhet. I mildrande riktning talar att Fondförsäkringsbolaget efter FI:s platsundersökning omedelbart påbörjat arbetet med att åtgärda bristerna. Med hänsyn härtill får 100 000 kr anses som en väl avvägd straffavgift.

FI kommer att fakturera avgiften efter det att detta beslut vunnit laga kraft. Straffavgiften tillfaller staten.

Ärendet

FI genomförde en platsundersökning hos Fondförsäkringsbolaget den 18 juni 2008. Undersökningen ingick som ett led i FI:s operativa tillsyn. Syftet med undersökningen var att granska hur Fondförsäkringsbolaget utarbetar och upprätthåller system för kontroll och uppföljning av de risker som förekommer i verksamheten. Undersökningens fokus låg på den interna kontrollen och regelefterlevnaden.

Efter avslutad platsundersökning har FI skickat en skrivelse till Fondförsäkringsbolaget med sina iakttagelser från undersökningen och från andra inhämtade uppgifter. Fondförsäkringsbolaget har yttrat sig över denna.

De brister som då kunde konstateras i Fondförsäkringsbolagets verksamhet gjorde att FI övervägde om det fanns skäl att göra ett ingripande enligt 19 kap.

11 § FRL. FI skickade därför en begäran om yttrande, där den preliminära bedömningen av undersökningen och andra inhämtade uppgifter redovisades. Fondförsäkringsbolaget och FI hade därefter ett möte och Fondförsäkringsbolaget lämnade härefter in ett skriftligt svar.

Beslut i ärendet har fattats av FI:s styrelse. I ärendets slutliga handläggning har avdelningschefen Charlotta Carlberg, juristen Agneta Laurén och finansinspektören Marianne Hauge-Granqvist deltagit. Föredragande har varit avdelningschefen Charlotta Carlberg.

FINANSINSPEKTIONEN

Bengt Westerberg
Styrelseordförande

Charlotta Carlberg
avdelningschef Rättsavdelningen

DELGIVNINGSKVITTO

FI Dnr 08-9684

Finansinspektionen
P.O. Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Anmärkning och straffavgift

Handling:

Beslut angående anmärkning och straffavgift den 18 februari 2009 kl 10.00 till Svensk Handel Fondförsäkring AB, att. Verkställande direktör

Jag har denna dag tagit del av handlingen.

..... DATUM NAMNTECKNING
 NAMNFÖRTYDLIGANDE
 EV. NY ADRESS

Detta kvitto ska sändas tillbaka till Finansinspektionen **omgående**. Om kvittot inte skickas tillbaka kan delgivning ske på annat sätt, t.ex. genom stämningssman.

Om du använder det bifogade kuvertet är återsändandet gratis.

Glöm inte att **ange datum** för mottagandet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL LÄNSRÄTTEN

Om Ni anser att beslutet är felaktigt kan Ni överklaga det. Skriv i så fall till Länsrätten, men sänd in skrivelsen till Finansinspektionen, Box 7821, 103 97 STOCKHOLM.

Ange i Er skrivelse ärendets nummer, vilket beslut Ni överklagar, den ändring Ni vill ha och varför Ni anser att beslutet skall ändras. Underteckna skrivelsen och ange namn och adress.

Överklagandet ska ha kommit in till Finansinspektionen inom tre veckor från den dag Ni fick detta beslut. Om överklagandet kommer senare får det inte prövas.

Finansinspektionen sänder överklagandet till Länsrätten i Stockholm för prövning, om Finansinspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt Ni har begärt.